

Po co nam nowe odmiany roślin uprawnych ?

Rolnicy na całym świecie i w Polsce dążą w sposób ciągły do zwiększenia efektywności produkcji przez uzyskiwanie coraz to wyższych plonów o coraz lepszej jakości, przy optymalnych nakładach na produkcję. Jeszcze 20–30 lat temu głównym czynnikiem wzrostu produkcji w rolnictwie była intensyfikacja produkcji poprzez stosowanie nowych maszyn, nawozów, środków chemicznych oraz technik uprawy. Przez ostatnie 15 lat produkcja rolna nie uległa intensyfikacji, a nawet dochodzi do ograniczania stosowania nawozów i środków ochrony roślin a mimo to poziom produkcji rolnej dalej rośnie! Ten wzrost zawdzięczamy postępowi biologicznemu czyli nowoczesnym odmianom roślin uprawnych coraz bardziej wydajnych i coraz lepiej dostosowanych do lokalnych warunków środowiskowo klimatycznych.

Dziś dla każdego gatunku roślin uprawnych dostępnych jest wiele odmian różniących się pomiędzy sobą mniej lub bardziej. Różnice mogą dotyczyć kierunku użytkowania, wyglądu, poziomu plonowania ale też odporności na choroby, zimotrwałości i mrozoodporności. Ostatnio coraz ważniejsza staje się też zdolność do znoszenia okresów suszy. Niekiedy odmiany dające najlepsze plony posiadają nieco gorsze zdolności przetrwania zimy. Z kolei te bardziej od-

porne i zimotrwałe plonują nieco gorzej, ponieważ część energii tracą na przezwyciężenie niekorzystnych warunków. Zimotrwałość i odporność na choroby to kluczowe cechy, które mogą decydować o sukcesie w zależności od warunków uprawy w danym sezonie.

Nie jesteśmy w stanie przewidzieć jaki będzie nadchodzący sezon, czy spodziewać się bezśnieżnych mrozów, czy wiosna będzie zimna i mokra czy sucha i ciepła. Dlatego też nie zaleca się uprawy tylko jednej odmiany w gospodarstwie, gdyż w przypadku niekorzystnych warunków dla tej właśnie odmiany

narażamy się na duże straty. Lepiej wysiać kilka różnych odmian – np. oprócz odmiany wysokoplonującej o nieco słabszej zimotrwałości wysiać odmianę mniej plenną ale bardzo zimotrwałą i odporniejszą na choroby grzybowe. W ten sposób zmniejszamy prawdopodobieństwo uszkodzenia całej uprawy z jednej przyczyny (np. mrozu).

Choroby i szkodniki atakujące rośliny uprawne też ulegają zmianom, pojawiają się nowe ich podgatunki, na które hodowcy znajdują źródła odporności. W różnych regionach Europy występują różne podgatunki chorób, o zmiennym nasileniu w latach. Odmiana odporna na chorobę w jednym kraju, wysiana w innym może być porażona.

Ciągłe udoskonalanie odmian przez hodowców prowadzi do stałego podnoszenia plonów, nowe odmiany zatem plonują lepiej. Bardzo ważne jest również dostosowanie odmian do lokalnych warunków ich użytkowania. Odmiany wychodowane w innych krajach mogą nie być dostosowane do warunków klimatycznych Polski, a także do naszych (często zakwaszonych) gleb. Dlatego najbezpieczniej używać odmian wytworzonych i sprawdzonych w naszej strefie klimatycznej i na glebach podobnych do tych, na których prowadzi się uprawę.

